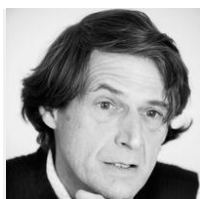

Wat hebben onlinediensten en suïcide met elkaar te maken?

[Marc Cosyns](#)

Huisarts en academisch consulent Vakgroep Volksgezondheid & Eerstelijnszorg UGent.

© iStock

Grote banken bieden steeds meer diensten online aan. En daardoor sluiten die heel wat bankkantoren en geldautomaten. Maar volgens Test Aankoop, Financité (een vzw voor meer digitale inclusie) en ouderenorganisatie Okra, doen ze dat in een te hoog tempo. Daarom vragen ze de regering om de sluiting van bankautomaten te bevroren. Aldus een VRT-Belga bericht van 30 november '22. Volgens Simon November van Test Aankoop vallen te veel mensen nu uit de boot: 'Banken snellen de maatschappij voorbij. We kunnen er niet omheen dat ouderen en mensen die niet mee zijn met de digitale trends, vasthouden aan oude banktradities.'

Er was ook een ander klein Belgabericht in de media, begin september: *Bijna helft van de Belgen tussen 16 en 74 jaar is digitaal kwetsbaar. Bovendien zou 45 procent van de jongeren met een laag opleidingsniveau zwakke digitale skills hebben.* 'We zijn er duidelijk nog niet in geslaagd om als samenleving de meest kwetsbaren te betrekken', zegt Ilse Mariën VUB-onderzoekster van de ['Barometer digitale inclusie', een initiatief van de Koning Boudewijnstichting](#). Men baseerde zich op de gegevens van STATBEL uit 2019 en 2021. Wat daar nog meer opvalt, is de hoge frequentie tot 76% bij senioren tussen 55 en 74 met een laag opleidingsniveau, beperkt inkomen en alleenstaand én dat dit aantal gestegen is met 12% ten opzichte van 2019. Bij 75-plussers is dit nog problematischer volgens Waalse gegevens, (Baromètre digital 2021 de maturité numérique des citoyens wallons). Dit heeft rechtstreeks invloed op het niet-kunnen gebruiken van onlinediensten, met hoogste negatieve score voor e-banking en e-gezondheidsdiensten door deze groep met de grootste zorgbehoeften.

Ouder worden en ouder zijn in onze digitale samenleving is complex en wijst op de noodzaak van verder onderzoek over de correlatie digitaal-suïcidaal

'We zijn deze meest vatbare groep uit het oog verloren', verklaarde Gwendolyn Portzky, directeur Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie naar aanleiding van [het rapport 2022 op de Werelddag suïcidepreventie op 10 september](#). Ondanks dat suïcide de afgelopen 15 jaar met een kwart is gedaald, vinden elke dag nog altijd bijna zes zelfdodingen plaats en een meervoud aan suïcidepogingen. Het hoogste aantal is nog altijd in het Waals gewest, de sterkste daling doet zich voor in het Brussels Hoofdstedelijk gewest. Het blijft anderhalve keer meer dan het gemiddelde in Europa. 'Een overmaat aan bureaucratisering en medicalisering in plaats van mensgerichte persoonlijke en geïntegreerde zorg zal zeker een rol spelen. Of digitalisering een extra oorzaak kan zijn werd nog onvoldoende onderzocht'. Dat het een rol kan spelen blijkt alleszins uit onderstaande "afscheidsbrief" die de vereniging Recht op Waardig Sterven/ ADMD onlangs toegestuurd kreeg en waarvan ik met toelating een gedeelte weergeef:

'Ik was bijna 81, gezond en fit... Leefde ik niet graag meer? Ja, toch wel! Ik miste mijn echtgenoot, maar verplichtte mezelf en slaagde erin, structuur in mijn leven in te bouwen: dagelijks het aantal aangeraden stappen doen, of een zwembadbezoek. Ik kookte behoorlijk gezond, met afwisseling, koken werd een hobby. Een periode Syrische kinderen helpen bij hun schooltaken en Nederlands oefenen, boodschappen doen voor, of een bezoekje brengen aan een paar oudjes, de krant lezen, een reisje. Maar... Ik had constant smeulende angstgevoelens. Angst voor mogelijke geestelijke en lichamelijke aftakeling. De achteruitgang van mijn geheugen en lichte incontinentie kunnen vlug evolueren tot dementie en ernstige incontinentie. Ik wil mijn aftakeling niet meemaken en de controle verliezen! De banken (in mijn geval BNP Paribas Fortis) besloten enkele filialen in mijn buurt te sluiten. Dat wil zeggen: ik wil naar de bank, hetzij voor cash geld, hetzij voor iets anders, maar dat kan enkel nog op afspraak! Ik ga 45 minuten te voet of neem de bus, of ik moet een auto hebben! Uittreksels zijn enkel te verkrijgen tegen betaling of "je zal een computer en een printer kopen... en er mee kunnen werken!". Zij hebben ons geld en de macht! De maatschappij is door IT veranderd en heeft met mij en mijn leeftijdsgenoten geen rekening gehouden. Niet iedereen heeft een zoon, dochter of kleinkind in de omgeving wonen en is met IT opgegroeid. Ja, ik heb een cursus gevolgd, maar zodra een probleem rijst of een ongekend beeld verschijnt, begint de angst... mag ik klikken? De angst om verkeerd te reageren en de angst voor wat door fraude mogelijk is. Angst voor inbraak, diefstal, verlies van kaarten, fraude... Je bent zo kwetsbaar als alleenstaand iemand, zeker als je oud bent en out!'

Mogelijks kunnen we als huisarts concreet helpen, ondersteunen, netwerken inschakelen, ook om acute digitale problemen op te lossen

Deze afscheidsbrief laat de complexiteit zien van het ouder worden en ouder zijn in onze digitale samenleving en de noodzaak van verder onderzoek over de correlatie digitaal-suïcidaal. Ik weet niet of deze vrouw contact nam met haar huisarts tijdens de twee maanden voor haar zelfmoord en of goed luisteren, zonder te oordelen een verschil had gemaakt. Volgens Jolien Knaeps hadden we alleszins aan [suïcidepreventie in de huisartsenpraktijk](#) kunnen doen: 'Open willen staan voor het lijden van de patiënt, de ruimte creëren om daarover te praten en het gesprek uit te diepen, zodat je als huisarts een goede risico-inschatting kan maken inzake (urgentie van) suïcidaliteit.' Mogelijks kunnen we concreet helpen, ondersteunen, netwerken inschakelen, ook om acute digitale problemen op te lossen. Maar zonder "structureel digitale ondersteuning" zal het moeilijk lukken en dat brengt me bij het begin van deze column en de oproep van Test Aankoop, Financité en Okra dat ik als huisarts mede wil onderschrijven.

[Wat hebben onlinediensten en suicide met elkaar te maken? - Actueel - Artsenkrant.com](#)